

SZUBOTICA
MAJ JOVIN TRG
Kiadóhivatal 8-58
Börzsöny 8-10. 5-63

NAPILÓ

Működés kezdete
egyedévre 165 dinár
egy hónapra 55 dinár
Rajics Balázs
Működés helye, kiadója és
nyomtatás helye

XXX. ÉVFOLYAM

SZUBOTICA, 1929. OKTÓBER 14.

280. SZÁM

HÉTFŐ

Tizezernyi tömeg ünnepelte Szuboticán az állam új elnevezését

Impozáns keretek között, nagy lelkesedéssel ünnepelt Szubotica népe — Osztójics Szelimir polgármester nagy beszéde a diszközgyűlésen — Rajics Balázs Ófelsége Alekszandar király történelmi hivatásáról — Manojlović Vladisláv, Futó Béla, Matijevics Sztipán és Lungulov Radivoj beszédei

Nagy Alekszandar királyt éltette tomboló lelkesedéssel a nép

Szubotica város lakossága nagy ünneppel ünnepelte meg az ország új elnevezését.

A zászlódszibe öltözött városban reggel hét óra körül a katonai zenekar adott zenés ébresztőt. Kilenc óra körül az összes felekezetek templomában ünnepi istentisztelet volt, amelyen nagyszámu közönségen kívül résztvettek a hatóságok képviselői is. Kilenc óra után a városház előtti téren már hatalmas néptömeg gyűlt össze. Az ünnepségeket Petrović Koszta városi főmérnök rendezte nagy figyelemmel és körültekintéssel és az egész ünnepség a legnagyobb rendben folyt le.

Tíz óra körül a városháza előtti teret már elvette a tömeg. Az összes szuboticiai kulturális, nemzeti, gazdasági, jótékony és egyházi egyesületek és testületek zászlók alatt vettek részt az ünnepségen és amikor a városházán a diszközgyűlés megkezdődött, a téren már teljes rendben felsorakozott az ünnepség több ezer főnyi résztvevője.

Osztójics polgármester beszéde a diszközgyűlésen

A közgyűlési termet, amely erre az alkalomra gyönyörűen fel volt díszítve, jóval tíz óra előtt megtöltötték a képviselőtestület tagjai és a meghívott közönség.

A városi tanács tíz óra körül vonult be a terembe Osztójics Szelimir polgármesterrel az élén. Az emelvényen Osztójics polgármester mellett Budanović Lajos püspök, Rajics Balázs pápai vikárius, Plesničar és Radoszaviljević Alekszandar tábornokok és a városi tanács tagjai foglaltak helyet. Ünnepi csöndben emelkedett ezután szólásra Osztójics Szelimir polgármester, aki ünnepi megnyitó beszédében a következőket mondotta:

— Minden nép nagy harcok és súlyos áldozatok árán szerezte meg szabadságát és függetlenségét. A mi jugoszláv nemzetünk ezt tengernyi vérrel, korlátlan szenvedéssel és megszámlálhatatlan áldozatokkal vásárolta meg. A múltban a jugoszláv nemzet szétforgácsolva több országban és több törzsben mégis csak egy volt és egyedül célja az volt, hogy egy egységes nemzet és egy állammá egyesüljön. Ez a hagyományos gondolat mindenütt kifejezésre jutott. A Vajdaság is állandóan ezt a gondolatot követte és ezért harcolt. Cár Jován állama itt, az ország északi csucán, Branković György deszpota kísérletei, az 1790-es temesvári szerb szabórtól kapott nép-privilegiumok, az 1848-as májusi karlováci népgyűlés és az 1861-es szábor, amelyen a Vajdaságnak, mint külön államjogi területnek elismerését kérték, mindez azt mutatja és történelmi tényekkel bizonyítja, hogy

e vidék népe hasonlóan a többi vidékek népéhez, állandóan a felszabadulásra és az egyenlőségre törekedett.

— Ebben a szabadság és függetlenségi harcban népünk súlyos időköt élt át, emberfeletti erőt fejtett ki és példátlanul heroikus áldozatokat hozott abban a biztos hitben, hogy a nép felszabadulásának, egyenlőségének, szabadságának és függetlenségének el kell egy napon jönni.

— Ebben a hősi harcban Szerbia volt a Piemont, a harcok megszervezője és előharcosa. És Szerbia 1918-ban a jugoszlávok segítségével megvalósította a felszabadulást és egyesülést. 1918 november 28-án Noviszadon az emlékezetes nemzetgyűlésen a Vajdaság Szerbia királyságához csatlakozott azzal a kéréssel, hogy a szerb királyi kormány tegye lehetővé,

hogy a Vajdaság kívánsága megvalósuljon és *Karagyorgyevics Petar uralkodó alatt megalakuljon a szerbek, horvátok, szlovének királysága.* Akkor Rajics Blasko, Szubotica nagy fia, nagy hazafias beszédében e történelmi szavakat mondotta:

Szerbia az a tojás magva, amely körül összegyűl és egyesül egész nemzetünk.

— 1918 december 1-én Ófelsége a király proklamálta a S. H. S. királyság megalakulását. Ezóta tíz év telt el kínos és súlyos természetlen pártarcokban, amelyek háttérbe szorították az állam és a nép legfőbb érdekeit. Ófelsége a király január 6-iki történelmi cselekedetével véget vetett ennek a természetlenségnek, dologtalanságnak, rendellenességnek és oszlási folyamatnak és ezt az ívet mondta ki: *Az állam mindenek előtt.*

— Ez az aktus az ország konszolidációjának minden feltételét magában foglalja és kilenc hónap után *eljött a harmadik aktus is: október 3.*

Hős és vitéz királyunknak ez a hőies cselekedete hazánk történelmének új korszakát jelenti.

Megvalósultak azok az ideálok, amelyekért tengernyi vér folyt, megvalósult őseink álma és egy ország, egy nép lett a szétforgácsolt családból. Vértanúink és hőseink ma már nyugodtan várják az örök feltámadást, mert látják, hogy nem hullatták véruket hiába.

Ebben a névben: Jugoszlávia, kifejezésre ju-

zután Rajics Balázs piébános, pápai vikárius beszélt. Rajics Balázs ünnepi papi öltözkében jelent meg nyakában a Szent Száva-rend III. osztályu keresztjével. Beszédében többek között a következőket mondta:

— A szerb nép nagy küzdelmeken ment keresztül és felejthetetlen áldozatok árán szerezte meg önállóságát. Tudni kell azonban, hogy az összes harcok, küzdelmek, vitézségek élén Ófelsége Alekszandar király állt, aki a szenvedésekből is legjobban kivette részét. Ő mindig a jóság, a szeretet és az önmegtartóztatás mintaképe volt. Megmutatta alattvalóinak, hogy kell szeretni és tisztelni a népet és a hazát. Tíz és fél évi megfigyelésem után megállapítottam, hogy

a királyi működése a nép és az állam iránti szeretet állandó megnyilvánulása.

Ófelsége tíz és fél évig félcállt és hagyta, hogy a nép maga kormányozza az országot. A parlamentek minden kísérlete azonban hiábavaló volt. A természetlen munkában politikai életünk nagy katasztrófákat élt át. Amikor királyunk látta, hogy ez így nem lehet tovább maga állt a nép élére, épen úgy, mint a nagy harcok és veszélyek idején a harcmezőjén. *A király rövid idő alatt kiváló államférfinek bizonyult, aki a nép megelégedésére vezeti az országot.* Az ő szíve a nép iránti szeretettel van eltelve és egyedül ő teheti meg azt, amire ezek és ezek nem voltak képesek.

— Szubotica is Ófelsége Alekszandar királynak köszönheti, hogy nemzeti államunk keretében tartozik. És a mai megelégedettségben azt kérde a népünk:

»Vajjon, mért nem lehetett ezt, ami most történt, tíz évvel ezelőtt megteremteni? Ma már tíz évvel előbbre lennénk.»

— En, mint Szubotica polgára és a város hosszú éveken át volt képviselője magam és Szubotica nevé-

tott az egyenlőség és egyenjogúság.

— Az ország bánóságokra való felosztása megfelel minden kulturális, gazdasági és szociális követelménynek, mert a bánóságokban az egységes erő háborítatlanul tudnak majd fejlődni. *Megszűnnek a prékói frontok és a Száván inneni és Száván túli elnevezések.* Most valamennyien egyformák és egyek vagyunk. Felejtjük el a torzalkodásokat, legyünk Jugoszlávia örök és dolgozzunk valamennyien egy lélekkel, egy akarat-al az ország felvirágoztatásán és kiépítésén. Tegyük fogadalmat, hogy

minden erőnkkel azon leszünk, hogy Jugoszlávia boldog, hatalmas és erős legyen.

Legyünk egységesek és testvériesen öleljük át egymást, mert ez a testvéri összetartás lesz Uralkodónknak a legnagyobb hála és köszönet és egyuttal a leg-erősebb bástya ellenségeink indokolatlan és ki nem érdemelt támadásai ellen. És végül ez a mi szeretetünk, összetartásunk lesz a legszebb remény fel nem szabadult testvéreinknek, akik a szomszédságban élnek és akik lelkiükben fájdalommal és könnyes szemmel együttéreznek velünk a mi boldogságunkban és megelégedettségünkben.

— Köszönetünk és hálaunk jeléül kiáltunk.

Éljen Ófelsége Alekszandar király, Jugoszlávia uralkodója! Éljen Jugoszlávia!

A közgyűlés a polgármester szavai után tomboló lelkesedéssel ünnepelte a királyt és Jugoszláviát.

Ófelsége érdemei

ben üdvözlöm a királyt.

hűségünket és hódolatunkat, szeretetünket, köszönetünket és hálaunkat tolmácsolom mindazokért a műveikért, amelyeket megalkotott és azokért, amelyeket meg fog valósítani a jövőben.

Adjon az Isten neki erőt, hogy nemes szíve és lelke sugalata szerint vezesse népet és az államot. *Atya gondoskodását szeretettel, boldogsággal, állmeréssel és hűséggel fogjuk megköszönni Neki.* Hosszu életet és egészséget kívánunk hön szeretett Uralkodónknak és szívvel, lélekkel kiáltjuk:

Éljen Alekszandar, Jugoszlávia királya!

A közgyűlés ismét lelkesen éljenezte a királyt!

A következő szónok dr. Manojlović Vladisláv királyi közjegyző, volt bácskai főispán és a bácskai tartománygyűlés volt elnöke volt. Nagyszabásu beszédében azt fejtette, hogy a szerbség a megszámlálhatatlan hősi halotton, tengernyi véren és évekig tartó szenvedésen kívül ime feláldozta legerősebbjét is: nevet és zászlóját, amelyek alatt hős katonái megvalósították őseinek álmát: az egyesülést. A vajdasági szerbség is feláldozza oltárára mindezt Jugoszláviáért abban a biztos tudatban, hogy ezután szebb napok fognak virradni hazánkra, amely megérdemelte a békét, előrehaladást és azt, hogy a népek társaságában méltó helyet foglaljon el. Hosszu hazafias lendületes beszédet zajosan megéljenezte a közgyűlés.

A magyarság hódolata

Futó Béla szubotica magyar kiskazda volt a következő szónok, aki a szubotici magyar lakosság nevében a következő beszédet mondta:

— Azt a bensőséges örömet, amely ezen a na-

pon Szubotica minden polgárát eltöltötte, teljes mértékben átértékelt a szubotici magyarok is. A legnagyobb megelégedéssel szereztünk tudomást arról, hogy dicsőséges uralkodónk ukázta irt alá az ország új közigazgatási beosztásáról. Nincs különbség köztünk az öröm bensőségében és a jókívánások őszinteségében, mert

nekünk magyaroknak nincs őszintébb és lelkesebb jóakarónk Őfelségénél, a Királynál.

— Ezért elhoztam ime a szubotici magyarok őszinte és lojális hódolatát Őfelsége a Király iránt. Mi ezen a napon nem tehetünk mást, minthogy egyszerűen és közvetlenül megígérjük, hogy

maradunk továbbra is azok, akik eddig voltunk: lojális alattvalói bűös és dicső királyunknak és kötelességtudó polgárai ennek az országnak.

— Ez a nemzeti ünnepség még jobban összekovácsolt bennünket, úgyhogy ezután minden állampolgár újult lelkesedéssel és a testvériség megújított erejével dolgozhat tovább. Egyesüljünk tehát mindnyájan közös nagy feladatunk, a kötelességek házafias, békés és egyetértő teljesítésének jegyében.

Futó Béla beszédét nagy éljenzéssel fogadták, majd Osztojics Szelimir polgármester felolvasta azoknak a táviratoknak a szövegét, amelyeket Őfelsége Alekszandar királynak, Zsivkovic Petár miniszterelnöknek és Popovic Dáka dunai bának küldtek el.

Ezután a Granicsár szerb dalárda Gavanszki Sándor vezénylete alatt elénekelt az állami himnuszt és a Hej Szloveni című dalt, amit a közönség állva hallgatott végig.

Osztojics polgármester ezután berekesztette a díszközgyűlést és a résztvevők elindultak a Karagyorgyev térre, ahol már nagy tömeg várta a menet indulását.

Ünnepi felvonulás és népgyűlés

Tizenegy óra volt, amikor a menet a közönség sordala és lelkes éljenzése közepette elindult a Karagyorgyev-téren, Paja Kuluncsics utcán, Vilsonova, Zagrebcska, Jelacsicseva utcákon és Karagyorgyev-téren keresztül a polgári kaszinó elé a Szloboda-térre. A Szloboda-téren katonás rendben

több, mint tizezer ember csoportosult,

hogy résztvegyen a történelmi jelentőségű mittingen. A gyűlést Matijevics Sztipán királyi közjegyző, az előkészítő bizottság elnöke nyitotta meg és ő tartotta az ünnepi beszédet is.

— Az egyesüléstől három dátumot jegyezhetünk fel, amelyeknek fontos történelmi jelentőségük van: 1918 december 1., 1929. január 6. és október 3. Az első dátum 1918. december 1. az, amikor Őfelsége a király, akkor mint királyi régens proklamálta a háromnévű nép egyesülését, Azóta tíz éven keresztül ez év január 6-ig parlamentünk ahelyett, hogy ezt a nagy művet végrehajtotta volna, az egész időt állandó torzalkodásban és terméketlen párharcokban töltötte el. A nép elégedetlensége ezért napról-napra növekedett és amikor múlt év június 20-án az a sajnálatos esemény történt a parlamentben, az elégedetlenség elérte tetőfokát. Miután a parlament azután is eredménytelenül működött és semmi termékeny munkát nem tudott kifejtani, Őfelsége Alekszandar király ez év január 6-án az állam feletti közvetlen hatalmat saját kezébe vette és azóta az államügyeket a nép általános megelégedettségére vezeti, mert a király nemes szíve csak a nép javáért dobog és minden gondolata a minél erősebb és hatalmasabb állam kiépítésére. Hogy ezt a gondolatot gyakorlati téren is érvényesítse, Őfelsége megvalósította a nemzet legjobbjainak örök vágyát és óhaját és az október 3-iki törvénnyel elrendelte, hogy hazánkat a jövőben Jugoszlávia Királyságnak nevezzék.

— Ez az elnevezés egységes államot jelent kívülről és befülről.

Ez az elnevezés az állam összpolgárságának egyenlőségét és egyenjogúságát jelenti. Ez az elnevezés nemzeti egységet jelent.

Ez az elnevezés államunkból erős és hatalmas állami fog teremteni.

Az állam felosztása bánóságokra ugyancsak hatalmas lépést jelent az ország gazdasági és kulturális fejlődése és haladása tekintetében.

Ezek a nagy kortörténelmi jelentőségű művek Őfelsége Alekszandar király bölcs államférfini gondolkodását bizonyítják és őt ezek, valamint a hasonló ténykedései a nagy uralkodók sorába emelik fel és ezért megérdemli, hogy őt

a Karagyorgyevics dinasztia Nagy Alekszandarjának nevezzük.

Ő atyai figyelemmel és szeretettel veszi körül népét és gondoskodik államáról és népéről. Ezért is szereti őt az ország népe, tekintet nélkül arra, hogy melyik vidéken él és kész mindenkor feláldozni életét is érte. Ritkán lehet a történelemben egy olyan uralkodót találni, akit a népe úgy szeret és rajong érte, mint a mi hős Nagy Alekszandar királyunkat.

— Jugoszlávok! A szemcetekből látom azt a nagy lelkesedést és örömet, amelyet hazánk új elnevezése keltett és ezért a saját nevemben, valamint valamennyiünk nevében legmélyebb köszönetemet és szívből jövő ingathatatlán hódolatomat fejezem ki.

Éljen Őfelsége Nagy Alekszandar király! Éljen a Karagyorgyevics dinasztia! Éljen Zsivkovic Petár tábornok, miniszterelnök! Éljen a királyi kormány! Éljen a mi bánunk! Éljen az egységes Jugoszláv nemzet!

Matijevics Sztipán beszédét a hatalmas tömeg szívnél nem akaró frenetikus éljenzéssel fogadta és a nép szakadatlanul éljenzte a királyt, a királyi házat, Jugoszláviát és Popovic Dáka dunai bán.

A dobrovoljácok szónoka

Ezután Lungulov Ráda szólalt fel és temperamentumos beszédében, amelyet a dobrovoljácok nevében mondott, rámutatott az elmúlt tíz év hibáira és arra, hogy a nép nem tudta a politikusok miatt megvalósítani a vértanúk és hősök ideáljait. Ma azonban már felelni tudnánk vértanúinknak, ha kérdeznünk tudnánk, hogy mit csináltak. Itt van d'aink díma: Jugoszlávia királyság. Egyelőre csak Szuboticiától Gyevgyelijáig, a Timoktól az Adriáig terjed a határa, de

nincs messze az idő, amikor Jugoszlávia cári birodalom lesz a Fekete-tengertől Szócsáig, hogy azután megalakítsa a szláv nép ideálját: az összes szlávok birodalmát.

Ez a hitünk és reményeségünk. Éljen Alekszandar, a Jugoszláv király!

Üdvözlő táviratok

Ez után újból dr. Matijevics Sztipán lépett a balkonra és indítványozta, hogy a népgyűlés határozati javaslatot hozzon, amely szerint hódoló táviratokat küldjenek Őfelsége Alekszandar királynak, a miniszterelnöknek, a bának és Szubotica szabad királyi város polgármesterének.

A javaslatot lelkes éljenzéssel fogadta el a népgyűlés, majd a szubotici helyőrség zenekara eljátszotta a nemzeti himnuszt, amit a tömeg fedetlen fejjel áhitattal hallgatott végig.

A határozati javaslat szerint a következő táviratokat küldték el:

Őfelsége L Alekszandar királynak, Beograd.

1903-ban, a rabság idején is azt kiáltotta a lelkés ifjúság:

»Éljen a Jugoszláv király!«

Ez a kiáltás visszhangot talált népünk szívében, de a Felszabadulás után százkétszáz politikusok ellenzésére talált. Meg kellett ismerni a nép lelkének mélyét és ezt csak egy Karagyorgyevics tudta megtenni, a Nagy Atya Nagy fia, Népe Nagy Fiajának hódoló Szubotica város lelkes lakossága és fiatalos lelkesültséggel kiáltja:

Éljen Nagy Alekszandar Jugoszláv király! Éljen

jen a Karagyorgyevics népdinasztia! Éljen Jugoszlávia és az egységes Jugoszláv nemzet!

Dr. Matijevics Sztipán,
a manifesztációs népgyűlés elnöke.

Zsivkovic Petár tábornok, miniszterelnök, Beograd.

Megvalósult végre egységes nemzetünk legjobbjainak törekvése és hagyományos gondolata. Az állami és nemzeti egység ideológiája szankcionáltatott a legfelsőbb helyen Őfelsége Alekszandar király aktusával, amellyel hazánk új nevet kapott: Jugoszlávia Királyság. A mai manifesztációs népgyűlésről, amelyen a polgárság nagy tömege vett részt, őnt, mint Őfelsége főmunkatársát hazánk végleges konszolidációs munkájában üdvözljük.

Dr. Matijevics Sztipán.

Popovic Dáka, a dunai bánok bánja

Noviszad.

Szubotica város lakossága a mai napon lelkesedve tüntet Őfelsége Alekszandar király bölcs államférfiai aktsa mellett, amellyel hazánk Jugoszlávia királyság nevet kapott míg az állam fejlődése és felvirágzásának lehetősége biztosítva van a bánóságok megteremtésével. Így biztosan számíthatunk a dunai bánok haladására és ennek záloga az Ön személyisége. Az Isten áldja meg az Ön munkáját a Királyért, a népet és az államért.

Dr. Matijevics Sztipán

A negyedik üdvözlő táviratot Osztojics Szelimir polgármesternek küldték, amelyben közlik, hogy Szubotica város lakossága 1929 október 13-án összegyűlt, hogy spontán elhatározásból megünnepelje Őfelsége Alekszandar király bölcs ténykedését, hogy az állam Jugoszlávia Királyság elnevezést kapott. Ez a tény Szubotica város szempontjából hasonló fontossággal bír, mint 1918 december elseje.

Szubotica város polgársága azt kívánja, hogy ezeknek a fontos nemzeti érzéseknek és ünnepélyeknek maradandó emléke legyen és ezért kéri a polgármestert, hogy az az összes iratokat, amelyek az ünnepségre vonatkoznak őrizze meg a városi levéltárban. Kéri, hogy a polgármesteri hivatalban két emlékkönyvet állítsanak ki, amelybe a tizenhét évvel ezelőtti polgárok beírhatják neveiket, hogy az örök emlék maradjon a jövő nemzedéknek.

Matijevics Sztipán dr. ezután berekesztette a népgyűlést és a hatalmas tömeg a himnusz hangjai mellett oszlott szét.

Este a katonazenekar hangversenyt adott és díszes kivilágítás volt az Alekszandrova utcán.

Elhalasztották Popovic Dáka bán noviszádi fogadtatását

A bánnak fontos államügyek miatt Beogradban kellett maradnia

Noviszadról jelentik: Vasárnap délután két órára tüntek ki Popovic Dáka dunai bán noviszádi fogadtatását. A bán ugyanis kinevezése után beogradba utazott és a megállapított program szerint vasárnap délután kellett volna megérkeznie székvárosába Noviszadra.

A fogadtatást nemcsak Noviszad város egész lakossága várta nagy lelkesedéssel, hanem a bánóság egész területéről érkeztek Noviszadra küldöttségek és érdeklődők, úgyhogy mintegy tizezer vidéki volt vasárnap a városban. A délelőtti folyamán vonaton, gyalog, kocsikon, autókön és autóbuszokon özönlött a nép a városba és nagyon sokan jöttek népviseletben, Temerinről pedig lovasbandérium érkezett. A fogadtatás minden képzeletet felülmúlóan impozánsnak ígérkezett,

a déli órákban azonban már elterjedt a hír, hogy a fogadtatás elmarad. Nemsokára az újságok falragaszai közölték a lakossággal a fogadtatás elmaradásának hírért és a délutáni vonatokkal a küldöttségek elutaztak Noviszadról.

Illetékes helyről az a felvilágosítást kaptuk, hogy a fogadtatás azért maradt el, mert Popovic Dáka bán fontos állami ügyek miatt kénytelen volt Beogradban maradni. A bánok eskütétele ugyanis csak hűfőn lesz és a bánok vasárnap együttes értekezletet tartottak a bánóság megszervezése ügyében és a legközelebbi teendők megbeszélésére.

Popovic Dáka bán visszaérkezésének határideje még nem ismeretes és így még nincs pontosan megállapítva, hogy mikor lesz az ünnepélyes fogadtatás.

A lovasrendőrök kardlappal verték szét a tüntető budapesti munkásokat

Tizenötezer főnyi tömeg a szociáldemokrata párt népgyűlése után munkát és kenyeret követelve a belvárosba akart vonulni

Budapestről jelentik: Vasárnap délelőtt a budapesti szociáldemokrata párt a Tattersalban népgyűlést tartott, amelyen Farkas István, Payer Károly és Propser Sándor szociáldemokrata képviselők szólaltak fel. A gyűlés megkezdésénél izgatott hangulatban folyt le, utána pedig a tizenötezer főnyi munkástömeg menet-ét formálódva a Rákóczi-úton keresztül a belvárosba akart vonulni. A tömegben táblákat vittek ezzel a felirattal:

»Munkát és kenyeret!«

»Annexziát a szociáldemokrata emigránsoknak!«

A rendőrség felkészülten várta a tömeget, amely ritmikusan messzedübörgőn klátozta:

— Munkát és kenyeret!

A Baross-téren már elhelyezkedtek a rendőrszlopok és amikor a menet első csoportjai odaértek, a

rendőrség vezetője oszlásra szólította fel a tüntető munkásokat. Lovasrendőrök jelentek meg és a tömeget felszorították a gyalogjáróra, de pár pillanat múlva a tömeg ismét tömör sorokba egyesült és tovább tüntetett.

A Rákóczi-ut és a Luther-ucca sarkán a munkástömeg nagyszámú lovasrendőrrel találta magát szembe. A rendőrség ismét oszlásra szólította fel a tömeget, amikor azok a felszólításnak nem engedelmessétek, a lovasrendőrök kardot rántottak és attackot intéztek, a lovasrendőrök kardot rántottak és attackot intéztek, a lovasrendőrök kardot rántottak és attackot intéztek, a lovasrendőrök kardot rántottak és attackot intéztek. Délután egy órakor más ismét esendes volt a Baross-tér és a Rákóczi-ut környéke.

A tüntetők vezetői közül a rendőrök husz személyt előállítottak a főkapitányságon.

Módosították a legfelsőbb számvevőségről szóló törvényt

Megszigorították a számvevőségi főtisztviselők kvalifikációját

Beogradból jelenti az Avala: A miniszterelnök-belügyminiszter előterjesztésére Öfelsége Alekszandar király törvényt írt alá a legfelsőbb állami számvevőségről szóló törvény kiegészítéséről és módosításáról.

A törvény tizenhét szakaszból áll és elsősorban a számvevőségi tisztviselők kvalifikációját szigorítja meg. Így a legfelsőbb számvevőség elnökének és tagjainak jogi képzettséggel kell bírniuk, egyebekben pedig meg kell felelniük a tisztviselőtörvény rendelkezéseinek. Ugyancsak a többi számvevőségi főtisztviselők számára is jogi képzettséget ír elő a törvény.

A legfőbb számvevőség elnökének illetményei megfelelnek a semmitűszék elnöke illetményeinek, a számvevőség tisztviselőinek illetménye pedig egyezik a semmitűszéki bírák illetményével.

A törvény további szakaszai a számvevőség ügyrendjére vonatkozólag tartalmaznak rendelkezéseket.

Garami Ernő és Buchinger Manó szombaton visszatérnek Budapestre

A szociáldemokrata párt a legközelebbi választáson mandátumot biztosít a két szocialista vezérnek

Budapestről jelenti: Garami Ernő és Buchinger Manó a kormányzói kegyelemben részesült két emigráns szociáldemokrata vezér, a hét folyamán valószínűleg visszatér Budapestre.

Győrki Imre, aki a szociáldemokrata párt megbízásából a két szociáldemokrata vezér amnesztíciája ügyében a tárgyalásokat az illetékes faktorokkal lefolytatta, a napokban megszerzi Garami és Buchinger részére az utleveleket és azokkal azonnal Bécsbe utazik. Garami és Buchinger bécsi ügyeik elintézése után valószínűleg szombaton már megérkeznek Budapestre.

Garami Ernő a »Népszava« főmunkatársa lesz, Buchinger pedig átveszi a »Szocializmus« című folyóirat szerkesztését. Mindkét szocialista vezér természetesen élénk szerepet fog játszani a párt vezetésében és politikai irányításában. A politikai életben azonban csak a legközelebbi választások után kapcsolódhatnak be, amikor is mind a kettőjük részére mandátumot biztosít a szociáldemokrata párt.

HIREK

— Szavkovic építésügyi miniszter elfoglalta hivatalát. Beogradból jelenti az Avala: Szavkovic Sztéván építésügyi miniszter visszatérése után átvette hivatala vezetését helyettesétől, Uzunovic Niklától. Az építésügyi miniszter ezután is kedden és pénteken fogad.

— Maniu román miniszterelnök köszönete Zsvkovic tábornok-miniszterelnök részvételéért. Beogradból jelenti az Avala: Maniu Gyula román miniszterelnök Zsvkovic Petár tábornok-miniszterelnöknek Buzdugan román régens halála alkalmából kifejezett részvételéért a következő köszönő táviratot küldte: »Önnek méghatva attól a részvételtől, amelyet Buzdugan régens halála fölött kifejeztem, kérem Excellenciádat, fogadjon meleg köszönetemet, Maniu.«

— Kinevezés. Noviszadról jelenti: A belügyminiszter Dinyacski Szima volt köznégy jegyzőt obrenovói járási szolgabíróvá nevezte ki.

— Gyászistentisztelet a noviszadi püspöki templomban. Noviszadról jelenti: Vasárnap délelőtt a noviszadi püspöki templomban Matijevics Vladimir, a Privrednik elnökének emlékére gyászistentiszteletet tartottak. A szertartást fényes papi segédlettel Irinei püspök végezte.

— A tartományi Vöröskereszt-egyesület székfoglalásának alapkövetése. Noviszadról jelenti: Vasárnap délelőtt tizenegy órakor helyezett le ünnepélyes keretek között a tartományi Vöröskereszt egyesület székfoglalásának alapkövet Noviszadon a Kraljica Marija-uton, a közúti hid közelében. Az ünnepségeket Dungszerzki Dóra asszony, a királyné udvarhölgye, a tartományi Vöröskereszt elnöke nyitotta meg rövid beszéddel. Ezután az egyházi szertartás következett, majd egy üvegesbe elhelyezett okmányt vakoltak be az alapkövetébe. Az okmány közli, hogy a Vöröskereszt székfoglalását Öfelsége Alekszandar király uralkodása alatt a tartomány és a központi Vöröskereszt anyagi segítségével építették. Az okmányt Dungszerzki Dóra elnök, dr. Nenádovics Jovan és dr. Markovics Lázár elnökök, Gruzsics Dusan titkár, továbbá Popovics

Popovics Dáka bán beutazza Sumadiját

A bán nyilatkozata utjavítási programjáról

Beogradból jelenti: Popovics Dáka dunai bán beogradi tartózkodása idején az egyik fővárosi esti lapnak nyilatkozatot adott, amelyben többek között a következőket mondotta:

— Rendkívül büszke vagyok, hogy az én bánághoz tartozik Sumadija legnagyobb része is, az a Sumadija, amelyek területén több mint száz évvel ezelőtt a szabadság első szikrája lobbant fel. Mihelyt véget érnek az organizációk és az előkészítő munkálatok, személyesen fogok ellátogatni Sumadijába, beutazom a vidéket, hogy megismerjem az ottani embereket és viszonyokat.

A dunai bánág közlekedési problémájáról Popovics bán a következőket mondotta:

— Összel, az esős időszakban mutatkoznak meg az utak hiányosságai. Ekkor meg fogjuk vizsgálni az utakat és intézkedéseket teszünk azoknak rögzítési rendezésére, amelyekre gazdasági okokból is nagy szüksége van a lakosságnak.

Kijelentette még Popovics bán, hogy a kilenc bán több együttes konferenciát tartott, amelyen a bánági közigazgatás bevezetéséről és a gazdasági viszonyok kedvezőbbé tételére vonatkozó intézkedésekről volt szó.

Misovic Vidoje dunai segédbánról Popovics bán kijelentette, hogy rendkívül jó és értékes embernek tartja és különös örömeire szolgál, hogy együtt dolgozhat vele.

Kinevezték a szubotikai törvényszék elnökét

Bozsics Milán valjevói bíró lett a törvényszéki elnök

Beogradból jelenti: A hivatalos lap hétfő reggeli számában nagyobb újként közöl a bírósági kinevezésekről és nyugdíjazásokról.

Öfelsége Alekszandar király az igazságügyminiszter előterjesztésére többek között a szubotikai törvény-

szék elnökét is kinevezte. A szubotikai törvényszék elnöke Bozsics Milán a valjevói elsőfokú törvényszék bírójá lett.

A noviszadi törvényszékhez bíróvá nevezték ki Jovanovics Györgyét a zenicei börtön igazgatóját.

Zsvkovic miniszterelnök egész atyai örökségét felajánlotta a negotini kórház építési céljaira

A miniszterelnök nagy beszédet tartott szülővárosában

Az Avala jelenti Beogradból: Negotini jelentés szerint Zsvkovic Petár tábornok-miniszterelnök a moravai bánág területén tett körútja során szülővárosába, Negotinba érkezett, ahol megtökintette a közintézményeket, majd a városháza nagytermében a nagyszámban összegyűlt polgárok előtt a következő beszédet tartotta:

— Kedves negotiniak! Mint ennek a vidéknek fia, különös meglepetést érzök, amikor földieim körében vagyok. Itt születtem és ifjúságomat is itt töltöttem, ahol Hajduk Veljko földje iránt az első szeretetet magamba szívám. Ez a szeretet soha sem szűnt meg nálam és csak ennek köszönhető, hogy el tudtam vonni egy órát időmből, amelyet hazánk jövőjére életbevágóan fontos kérdések foglalnak le. Örvendek, hogy földieimet vizontláthatom és üdvözölhetem őket. Nekem, mint negotini embernek, különösen szívesen fekszik ennek a városnak gazdasági és kulturális fejlődése, amely csak akkor érhető el, ha Önök valamennyien összefognak és minden személyi ellentétet félretelve dolgoznak Negotin felvirágoztatásán. Bizonyára nem fogják rossz néven venni, ha megmondom, hogy eddig nem fordítottak elég gondot egy általános fontosságú kérdésre: az egészségügyi viszonyok fejlesztésének kérdésére. Negotinban még nincsen kórház, pedig népünk azt tartja, hogy: ép testben van ép lélek. Az egészséget meg kell óvni és ápolni kell s éppen ezért nem szabad az egészségügyi kérdéseket elhanyagolni.

— Azt óhajtanom — folytatta a miniszterelnök — hogy lássanak hozzá haladéktalanul ennek a kérdésnek a megoldásához és alakítsanak bizottságot, amely a

kórház építésére ajándékokat gyűjt. A magam részéről felajánlom erre a célra atyai örökségemet, hetvenezer dinárt, amelyet néhai atyám keserves munkával, de becsülettel és tisztességgel szerzett az Önök körében. Törekedni fogok arra is, hogy a kórházépítés kérdésében az állam is támogassa Önöket, szem előtt tartva a vidék szegénységét és ennek a heroikus határvidéknek az érdemeit. Elvárom, hogy azonnal hozzálátnak a munkához, ebben a reményben még egyszer üdvözölöm Önöket és nyitl homlokkal, teljes bizalommal nézek szép hazánk jövője elé.

Zsvkovic miniszterelnök ezután így folytatta beszédét:

— Jugoszlávia nemzetközi viszonylatban a béko megszervezésén és a gazdasági szolidaritás kiépítésén dolgozik, királyságunk határain belül pedig boldogságot és jóléti kell találnia az egész jugoszláv népek, minden szerbnek, horvátnak és szlovénnek, továbbá államunk minden más nemzetiségű korrekt polgárának. Köszönöm a lelkes és szép fogadtatást. Legszívesebben emléim között fogom ezt megörizni és ez az emlék még jobban ki fogja mélyíteni azokat a kapcsolatokat, amelyek engem e szép és szorgalmas vidékhez fűznek. Negotinnak és az egész királyságnak haladást és boldogságot kívánok.

A miniszterelnök beszédét frenetikus lelkesedéssel fogadták. A beszédre a polgármester válaszolt, majd a jelenlevők lelkes ovdációt rendeztek Öfelsége Alekszandar király tiszteletére. A miniszterelnök ezután még azt tanácsolta a negotiniaknak, hogy alakítsanak szülőszeti szövetségeket.

Dáka építési vállalkozó irodája részéről Katyanszki Danilo mérnök, Dungszerzki Lázár és Tabakovics György tervezők írták alá. Az ünnepségen nagy és előkelő közönség jelent meg, többek között Mitrovics Dusan hadosztályparancsnok-tábornok és dr. Dimitrijevic Milán egészségügyi tábornok.

— Továbbra is fennmarad a komlókereskedők egyesülete. Noviszadról jelenti: A komlókereskedők, exportőrök és bizományosok egyesülete vasárnap délelőtt a noviszadi főzede nagytermében rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlés napirendjén egy pont szerepelt, hogy fenntartásuk-e az egyesületet, vagy számolnának fel. König Adolf elnök ismertette az egyesület helyzetét, majd több felszólalás hangzott el és minden szómonk az egyesület fenntartása és fokozott munkálkodása mellett foglalt állást. A közgyűlés ilyen értelemben határozott.

Orvosi hír. Dr. Koch Imre fogorvos Sztaribecsn rendelését újból megkezdte.

Gyomor-, bél- és anyacserebetegségeknel a természetes »Ferenc József« keserűviz az emésztőszervek működését hathatósan előmozdítja s így megkönnyíti, hogy a tápláló anyagok a vérbe kerüljenek. Orvosi szakvélemények hangsúlyozzák, hogy a Ferenc József viz különösen üdö életmódnál igen hasznos gyomor- és bélszabályozó szer. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben. 20

— Fuszító vihar dühöngött Berlin egyik külvárosában. Berlinből jelenti: A staadeni külvárosban szombaton nagy felhőszakadás volt, amelyet forgószél követett. A szél erje házfedeleket sodort le, kéményeket döntött le és a villanegyedben tönkretette a gyümölcsfákat. A viharok tíz sebesülte is van.

MÉG NEM LÁTOTT FILMET, ha nem nézi meg az Istentagadó lányt csüörtörtől a Lifikában.

— Szombori TK—Sze—tal AK 1:0 (0:0). I. osztályu bajnoki mérkőzés. A Szentán lejárított mérkőzésen a SzAK hat tartalékkal játszó csapata meg nem érdemelt vereséget szenvedett a SzTK-tól, amely csak kitünően védő kapusának köszönheti, hogy ekerülte a vereséget.

ISTENTAGADÓ LÁNY granlővőtása mellett eltörpül a Teparanosolat, Voigal hajós és Rabszolgakirályró. Csüörtörtől a Lifikában.

NOVIVREÁSZ

Dulcis—VSC 1:0 (0:0). Bajnoki mérkőzés. Bíró Selesics. A nagy érdeklődéssel várt vrbászi derby változatos küzdelmet nyújtott. Az első félidőben egyenlően támadtak az ellenfelek, míg szünet után a Dulcis volt fölényben, de győztes góllját csak a 44. percben lőtte Lerch. A Dulcisban Hauslohner, aki a mezőny legjobb embere volt és a két Polyvás tünt ki, míg a VSC-nél Hilkene és Schmidt volt jó.

SPORT

A Bácska legyőzte a Sportot és a bajnokság élére került

A Zsak az SzMTC-től is súlyos vereséget szenvedett

A bajnokság negyedik fordulója sem maradt adós a meglepetéssel. Az SzMTC csapata felocsudva a Sporttól elszenvedett súlyos vereségből kiadós győzelmet aratott a Zsak felett, amely csak egy félidőben produkált komoly ellenállást. A meglepetés azonban a Sport-Bácska mérkőzésen következett csak be, amikor a kék-fehér csapat meguntta eddigi kitünő szereplését, lehetetlen rosszul játszott és megérdemelt vereséget szenvedett a Bácska lelkes együttesétől.

A vasárnapi eredmények következtében az első helyezés gazdát cserélt, amennyiben a Bácska a tabella élére került. Az SzMTC pedig a Ferrummal cse-

relt helyet. A táblázaton egyéb változás nincs, a sorrend tekintetében a Zsak továbbra is megmaradt utolsó.

A tabella állása a következő:

1. Bácska	3	3	—	—	8:2	6
2. Sport	4	2	—	2	12:6	4
3. SzAND	3	2	—	1	8:5	4
4. SzMTC	3	2	—	1	7:8	4
5. Ferrum	2	1	—	1	3:3	2
6. Villanytelep	2	—	—	2	1:5	—
7. Zsak	3	—	—	3	2:12	—

SzMTC—Zsak 4:1 (1:0)

I. osztályu bajnoki mérkőzés. Bíró: Krausz. A korai kezdés ellenére is szépszámu közönsége volt a mérkőzésnek, amelynek első félidőjében a Zsak egyenrangú ellenfele volt az SzMTC-nek, szünet után azonban a vasas csapat nagyszerűen feljavult és fölényes győzelmet aratott.

Az SzMTC együtteséből a csatársor az első félidőben nem elégitett ki. Akcióik rendszertelenek voltak, a lendületet is nélkülözték és a befejezések is többnyire elmaradtak. Ezzel szemben ugy a halvesor, mint a védelem elejétől végig egységes, jó játékokat produkált és épen az első félidőben nyújtott jobb teljesítményt, amíg a Zsak is veszélyes volt és sokszor állította nehéz feladat elé. A csapat legjobb része kétségtelenül a védelem volt, amelyben ugy Hanák kapus, mint a két hátvéd elsőrangú produkált. A halvesorban különösen Jovanovics játéka magaslott ki, de társai is kielégítették. A csatársorban Besirovics hasznos munkát végzett a centerposztion lendületes játékaival, társai azonban csak szünet után elégitett ki, amíg a két Barna volt jó.

A Zsak együttesének sorozatos veresége és a mai kudarc is annak tudható be, hogy nincs csatársora. Így minden teher a védelemre és a halvesorra hárul, amely azonban nem tarthatja végig az iramot és elkerülhetetlen a letörése. A csatárok a legjobb helyzetet is kihasználhatatlanul hagyták. Előljárt a routásban

Katrinka. A védelem önfeláldozóan igyekezett megakadályozni a vereséget, amelyért nem hibáztatható.

A csapatok a következő felállásban játszottak:

SzMTC. Hanák — Cérnai, Dér — Sülei, Jovanovics, Göncöl — Barna I., Gazda, Besirovics, Barna II., Markovics.

Zsak. Ivics — Kenyeres, Csizsai — Miatovics, Budanovics, Zvekán — Evetovics, Takács II., Takács I., Katrinka, Polyvás.

Az első félidőben mindkét csapat rendszertelenül játszik, mégis a Zsak támad az elején többet, de csatárai minden helyzetet elrontanak. Az SzMTC csak nehezen megérik a játékba, de a Zsak-védelem biztosan utasítja vissza lanyha támadásait. Eredményt a 37. perc hoz, amíg Markovics beadását Barna II. befűzi (1:0). Szünet után Zsak támadással indul a játék, amely most egyre élénkebb lesz. Az SzMTC észszerű passzjátékkal lassanként felőrli a vasutas halvesor ellenállóképességét és a védelem sem tudja feltartóztatni az ostromot. A nyolcadik percben egy kornernél Ivics kiűti a labdát, amely Barna II.-höz kerül, aki védtelenül gólt lő. A 10. percben Göncöl hendset vót és a büntetőt Miatovics értékesíti. Az SzMTC fokozza a tempót és a 19. percben Barna I. forduláshól a harmadik gólt lövi, majd a 39. percben ugyanő lövi öccse beadásából a negyedik gólt is.

Bácska—Sport 2:0 (1:0)

I. osztályu bajnoki mérkőzés, bíró Molnár. A mérkőzésnek a Sport volt a titkos favoritja, de a kék-fehér csapat ugy látszik megelégette eddigi jó szereplését és várakozáson alul, nagyon gyenge játékot produkált. Általában a mérkőzés gyors és heves iramától eltekintve, kevés értékeset mutatott és nem felelt meg a hozzáfűzött várakozásnak.

A Bácska csapata határozottan megérdemelte a győzelmet, mert minden részében jobb volt, mint ellenfele és a mérkőzés tulnyomó részében fölényben volt. A játék csak az első félidőben volt élvezetes, amíg a Bácska csatársora kombinatív összjátékra törekedett és rendszeres akciókat épített föl. A második félidőben mindkét csapat feladta az összjátékot, rendszertelen, magas labdákkal operált és a mérkőzésnek ez a része egészen nyelvtanú súlyodt.

A Bácska együttese eddigi szereplésével szemben határozott fejlődést mutat. A csapat mindinkább viszszanyeri egységét és az összjátéka ugy lendületesen, mint stílusban szépen javul. A legnagyobb javulást a csatársor mutatta, amely Sárceveics ügyes irányításával egy félidőn keresztül jó játékot produkált. Az akciók befejezésénél azonban hiányzik a kellő határozottság és ez megosztotta a Bácskát néhány biztos gólhelyzet értékesítésétől. Sárceveics mellett Defresvill volt a legjobb embere a Bácska csatársorának, míg Marcikics agilitásával tűnt ki. A halvesor jelke Csapó centerhalf volt, aki fáradhatatlan volt és emellett jól

irányított. A szélsőhaliók közül Muszin volt jobb. A védelem főerőssége Virág kapus, aki biztos gólekát háritott el határozott labdátfogásával és kitünő helykedésével. A Polyakovics—Gubics hátvédpár biztosan verte vissza a tiszta labdákat, közelharban azonban már nem voltak olyan határozottak.

A Sportra rá sem lehetett ismerni ezen a mérkőzésen. A csapat széteső, darabos játéka ezuttal nem csak a stílust, de a labdabiztoságot is nélkülözte és ebben minden egyes játékoska egyformán rossz volt. Egyedül Kone kapusnak köszönhető, hogy súlyosabb vereséget nem szenvedtek. Egyénileg még Sárceveics, Mátievecs és az ifjúsági Vukovics nyújtottak elfogadható teljesítményt, míg Berényi a mezőny leggyengébb embere volt.

Bácska: Virág — Poljácovics, Gubics — Kuluncsics II., Cankó I., Muszin — Szuvajdzsics, Defresvill, Sárceveics, Marcikics, Cvilján.

Sport: Kone — Sárceveics, Illgen — Mátievecs, Falatkó, Szilágyi I. — Csete, Vukovics, Mészáros, Berényi, Szilágyi III.

A vezetést sorozatos kornerek és állandó támadás után a Bácska szerezte meg a 26. percben, amíg Defresvill felpályáról megszökött és a kifutó Kone mellett gólt lött. Szünet után negyedórát a Sport támadott eredménytelenül, míg végül a 41. percben Csapó éles lövését Marcikics befejezte.

SZOMBOR

Sport—Szokó 3:0 (1:0)

I. osztályu bajnoki mérkőzés. Szép számu közönség nézte végig a derbyt. Az első félidőben nehezen fejlődött ki a játék és csak sorozatos kornereket értek el a csapatok. Általában a Sport volt veszélyesebb, de eredményt ő is csak a 42. percben tudott elérni kapuelőtti kavardásból, amíg Kaics hosszan előre adott labdáját Sulyok továbbította Krebszhez, aki megszerezte a vezetést.

A II. félidőben a Sport befejezik a játékba, leiszorítja a Szokót és két kornert ér el, majd a 10. percben Schmidt hendszéért itél 11-esből Krebsz a második gólt lövi. A Szoko fokozza az iramot és ezután szélyesen támad, de Kaics mindent ment. A Szoko ezután kifárad és visszaesik, csak Jovánovics hátvéd tartja fel a Sport támadásait. A 43. percben Szabó

nagyszerűen szökteti Sifnioszt, akinek éles lövését a kapus fogja, de beélt a hálóba. Az utolsó percben a Sport még egy kornerral veszélyeztet.

A Sportnál Hippih, Sifniosz, Krebsz és különösen Kaics tűnt ki, aki a mezőny legjobb embere volt, míg a Szokóban az egész közvetlen védelem jól játszott.

Odszaci SC—Zsak 1:1 (0:0)

I. osztályu bajnoki mérkőzés. Bíró: Priboj. A mérkőzés ugy indult, hogy azt az OSC nagy gólaránnyal fogja megnyerni, de csatárai állandóan hátul kalandoztak és a Zsak-halvors biztosan rombolta szét akciókat. Az I. félidő OSC-főlény ellenére is gól nélküli végződik, míg a II. félidőben a Zsak magára talál és sűrűn vezet támadást, kapu előtt azonban nincs szerencséje. A 15. percben a Zsak balszélső beadását Bugadzsia kapura fejezi, a biztos gólnak látszó labdát azonban Katona kapus elfogja. A 18. percben az od-

zsacii balszélső szökteti a tisztán álló balösszekötőt, akinek gyenge lövését a kapus az előtte álló hátvédől nem látja és beengedi. Erős Zsak-támadások következnek ezután, az OSC Leszmeisztert is védelembe vonja, de így sem tudja megakadályozni a kiegészítő gólt, amelyet a 34. percben ér el a Zsak Bugadzsia révén. A 36. percben az odszaci kapus megsérül és kiviszlik a pályáról, majd Horváth válik harcképtelenné. A kilenc emberrel játszó OSC csak az eredmény megtartására törekszik, ami sikerül is neki.

Az OSC-nél Leszmeiszter és a kapus, míg a Zsaknál Struklics és Bugadzsia tüntek ki.

ZAGREB

Viktoria—Concordia 4:3 (1:2)
HASK—Gradjanski 3:1 (1:0).

BÉCS

WAC—Nichoison 1:0.
FAC—Hertha 1:1.
Admira—Ausztria 2:1.
WSC—Vienna 1:1.
Rapid—Wacker 2:0.

BEOGRAD

Jugoszlávia—BSK 3:3 (2:1). Barátságos mérkőzés, bíró Jokšics. A mérkőzést 3000 főnyi közönség előtt játszották le és az hővelkedett izgalmas jelentelekben. A Jugoszlávia csapata Petrovics nélkül is teljesen egyenrangú ellenfele volt a BSK-nak.

BUDAPEST

Hungária—Nemzeti 2:0 (1:0).
Ferenyváros—Harilárom 2:1 (1:0).
Kispest—Somogy 0:0.
Fáslya—Attila 5:2 (2:1).
III. Kerület—Pécsbaranya 1:1 (1:0).
Ujpest—Bocskai 4:3 (1:0).

POZSONY

Csehszlovákia—Magyarország amatőr válogatott 2:1.

OSZIJEK

Gradjanski—Zseljezlesdr 3:1 (2:1).
Graficnar—Viktoria 6:0 (3:0).

NOVISZAD

Radnicski (Noviszad) Macsva (Sabdc) 6:6 (4:3). Elsősztályu bajnoki. Bíró: Stokics, Beograd. A csapatok találkozásá elé nagy várakozással tekint a közönség. A mérkőzés mindvégig izgalmas és nagyon sokszor a durvaságig heves volt. A Radnicski erős iramu támadásával kezdődött a játék, de a sabáci csapat hamar megszerezte a vezető gólt. Gyors iramu játék következett ezután és a Radnicski rövidesen három gólt ért el. A bíró ezután azon a cimen, hogy a kapus sokáig tartotta kezében a lapdát, három méterről büntetőt rugást itél. Ez az ítélet a közönség sorában visszatetszést keltett és hevesen tüntettek a bíró ellen. A megítelt büntetőt az egyik Radnicski játékos rávetéssel kivédte, de a bíró tizenegyet itél, mert szerinte a játékos kézzel fogta meg a labdát. A tizenegyet a Macsva góllá értékesítette. Nem sokkal ezután az előbbi ok miatt a bíró négy méterről itél büntetőt rugást a Radnicski ellen és a Macsva ezzel megszerezte az egyenlítő gólt. A félidő vége felé Radnicski újabb gólt ért el és ezzel 4:3 arányban a félidő véget ért. A második félidőben Radnicski továbbra is frantban maradt és két gólt ért el. 6:3 volt az arány, amikor a Macsva gyilkos tempóba kezdett és az iramot egész a félidő végéig meg is tartotta. A sokszor durvaságig fokozot ostrom három gólt eredményezett a Macsvának, amely ilymódon eldöntetlenné tudta tenni az eredményt. A gyakori durva faultok miatt a közönség sokszor viharosan tüntetett a Macsva játékosai ellen.

Grosz és Lázics cégsapat—Kohn Fülöp és társa cégsapat 9:4 (5:2).

A döntő pillanatban gyakran elhagy erőnk és fejtájs befolyásolja tiszta gondolkodásunkat. Néhaný

Pyramidon
tabletta

elosztalja a fájdalmat és fejünk tiszta lesz. Valódságáért és jószágáért a törv. véd. „Pyramidon” név kezkeskedik.

Valódi csak az eredeti „Molster-Ludus”-csomagolásban.

SLUŽBENI DEO

SUBOTIČKOG NOGOMETNOG PODSAVEZA

ZAPISNIK.

Sastavljen dne 4. oktobra 1929 na sednici Upravnog Odbora subotičkog nogometnog podsavaža JNS-a.

Prisutni: Jovan Djordjević predsednik, Milodanović Martin podpredsednik I., Matejić Milorad podpredsednik II., Segećinski Nestor tajnik I., Skenderović Geza tajnik II., Brajković Sreten blagajnik, Kraus Mihajlo, Nadj Dezider, Franciškić Gušto, Reister Karlo, Malešin Nikola.

Odsutni: Nikolić Petar, Dr. Singer Adolf, Pfeifer Stevan, Zniak Matko, Lampmann Franjo, Milovančev Ulija i Borivoj Petljanski.

1. Čitanje zapisnika od 23. sept. 929. Upr. odbor nakon čitanja overovljuje.

2. Molba Čuruškog S. K. u komu moli da se primi za red. člana JNS-a prema priloženim pravilima.

U. O. zaključuje, da na osnovu ovih pravila ne može primiti Čuruški S. K. obzirom, da pravila nisu sastavljena u duhu pravila JNS-a.

3. Dopis S. K. »Tri Zvezde« u predmetu dozvole prij. utakmice sa S. K. Cibalijom.

U. O. utakmicu dozvoljava.

4. Dopis Beogradskog Lop. Podsavaža u predmetu principijelne odluke JNS-a kojim Upr. Odb. JNS-a tumači, da novoprimljeni klubovi posle 31. VII. 929. nemaju prava glasa na red. skupštini JNS-a.

U. O. usvaja u celosti predlog BLP-a kojim se protestuje protiv ovog principijelnog zaključka Upr. Odb. JNS-a.

5. Dopis S. K. Kosovo, V. Kikinda putem Zajedn. S. Z. Vršca br. 44/929. od 20. IX. t. g. u komu upućuje Senč. AC zbog dugovanja svotom od Din. 650, koja je nastala prilikom odigranja prij. utakmice 1. IX. 929.

U. O. upućuje I. Sekretara, da sprovede istragu u ovom predmetu do naredne sednice.

6. Dopis Senčanskog AC-a u predmetu dugovanja S. K. Soko, Sombor od Din. 310.—

U. O. upućuje I. sekretara, da sprovede istragu do naredne sednice.

7. Dopis Administracije Jutarnji List u komu moli pretplatu od 1. VII. 929.

U. O. upućuje svog blagajnika, da odmah doznači pretplatu prema priloženom čeku.

8. Dopis S. K. Radničkog, St. Bečež u komu moli tumačenje u pogledu primadležnosti gostujućih momčadi prilikom odigravanja prvenstvene utakmice.

U. O. upućuje I. sekretara, da izda potrebno mišljenje S. K. Radničkom.

9. Dopis Bunjevačkog S. K.-a br. 10/929. u komu saopštava da nedobija redovno služb. glasilo, kao i da se neće pretplatiti nadalje.

U. O. obavezuje BSK-u i dalja na pretplatu služb. glasila.

Ujedno upozorava BSK da u buduće drugim tonom dopisuje, sa ovim podsavezom, jer će SNP u protivnom preduzeti potrebne mere protivu BSK-a

10. Dopis S. K. Tri Zvezde u predmetu prij. utakmice Tri Zvezde, Apatin sa ŽAK-om iz Subotice dana 6. X. t. g.

U. O. utakmicu dozvoljava.

11. Dopis Kult. i Sp. Udruženja »Hakoah« Subotica, u komu moli da se briše iz popisa redovnih članova, jer da je raspustio svoju nogometnu sekciju.

Upr. Odbor skida predmet sa dnevnog reda obzirom, da je spomenuti klub već predložen JNS-u na brisanje.

12. Dopis S. K. Tri Zvezde, Apatin u komu moli dozvolu nastupa igraču Maas-u.

U. O. zabranjuje nastup obzirom, da spomenuti igrač Maas još nije do danas niti verifikiran za S. K. Tri Zvezde.

Upućuje se I. sekretar da obavesti zainteresovanog o ovoj odluci brzojavno.

13. Poziv S. K. Radničkog iz Subotice na zabavu, koja će se održati 12. X.

U. O. uzima na znanje.

14. Priziv Milovančeva čl. U. O. protivu N. D. Soko, St. Bečež u vezi odigrane prv. utakmice Soko—SVC dne 8. IX. 929.

U. O. nakon sprovedenih izvidjaja donosi sledeću odluku:

Kašnjava se N. D. Soko, Stari Bečež sa Din. 50.— po §-u 52. Kazn. Prav.

Razlozi:

Upravni Odbor konstatuje, da N. D. Soko na dan odigranja prv. utakmice 8. IX. t. g. nije imao dovoljan broj redatelja jer je za vreme igre publike stalno glasno napadala protivničke igrače, vredjujući ih pogrdama, te ubacivala u igralište komadiće grudve. Privedivački klub nije imao dovoljan broj redatelja da sve ovo spreči.

U. O. istovremeno konstatuje, u vezi prijave N. D. Soko, St. Bečež, da je g. Milovančev čl. Upr. Odbora imao prava vršiti funkciju sportskog nadzornika, pošto nije bio odredjen sportski nadzorni po ovom podsavez.

Najzad se upozorava N. D. Soko, St. Bečež da u buduće nastoji na tomu, da na javnim utakmicama bude uvek dovoljan broj redatelja, jer će ovaj podsavez u protivnom biti prinudjen uvek delegirati sportskog nadzornika, a osim toga postupi će protivu kluba najstrožije.

Iz ovih razloga valjalo je doneti ovakovu odluku o čemu se izveštavaju svi zainteresovani putem služb. glasila.

15. Predlog I. sekretara da se ovdašnji TANK predloži JNS-u na prijem za redovnog člana. Istovremeno predlaže, da se spomenuti klub naknadno do-

deli u A) grupu II. razr. sub. klubova radi odigravanja prv. utakmice u god. 1929—30.

U. O. predlog jednoglasno prihvata i zaključuje da se TANK predloži JNS-u na prijem za redovnog člana, obzirom da je udovoljio propisima §. Opć. Prav. JNS-a.

Ujedno se upućuje Posl. Odb. ovog podsavaža, da dodeli TANK u grupu A) II. razr. sub. klubova u mesto S. K. Hakoah i naknadno odredi odigranje prv. utakmice u god. 1929—30.

P. O. ima verifikirati igrače TANK-a na svojoj prvoj sednici.

16. Dopis SAND-a u komu saopštava, u celosti, odluku svoje uprave od 1. X. 929. u predmetu izuzeća sav. sudija gg. A. Mazić, A. Kujundžić, G. Stipić i J. Vuković.

U. O. molbu SAND-a usvaja te rešava, da se po jedan primerak ove odluke Uprave SAND-a, dostavi ovdašnjoj Sekciji ZNS-a i JNS-u u Zagrebu.

17. Referat I. sekretara u komu saopštava da se u Molu, na igralištu N. D. Soko, desio incidentat prilikom odigranja prij. utakmice između N. D. Soko—S. K. Radnički iz Sente dne 29. IX. t. g.

U. O. upućuje I. sekretara da sprovede istragu do naredne sednice.

18. Referat I. sekretara o protupravilnom radu ovdašnje sekcije ZNS-a. Saopštava da do danas nije niti jedan slučaj dostavljen po ovdašnjoj Sekciji, Odboru za Kašnjanje Sudaca, i ako je bilo nekoliko slučajeva gde su sav. sudije povredili pravila.

U. O. zaključuje, da se pročitani dopis dostavi JNS-u i ovdašnjoj Sekciji ZNS-a.

Ujedno rešava, da se stave pred Odbor za Kašnjanje Sudaca gg.: sav. suci Nikola Boroš, Rada Sibalić i Arpad Spanjol.

19. Priziv sav. sudije g. Perla protiv odluke Kazn. Odbora od 11. IX. t. g. u predmetu kazne igrača Horvata (Cantavirski AC).

U. O. uzima na znanje i odobrava odluku Kazn. Odbora od 2. okt. 929. O čemu se izveštava žalitelj putem službenog glasila ovog podsavaža.

20. Priziv Somb. S. U.-a protivu odluke Kazn. Odbora od 18. IX. t. g. u predmetu kazne igrača Mafera.

U. O. rešava, da ceo predmet, sa svima spisima, izda predsedniku ovog podsavaža g. Djordjeviću s tim, da do naredne sednice podnese svoj predlog u vezi priziva Somb. S. U.-a.

21. Referat I. sekretara o prispelim diplomama ovdašnjim zaslužnim sportašima od JNS-a.

U. O. rešava, da se prispele diplome izdadu vlastnicima.

Ujedno se upućuje I. sekretar, da stavi upit na JNS iz kojih razloga nije prispela diploma g. Šime Tumbasa, koga je ovaj podsavez predložio na odlikovanje.

22. Referat I. sekretara u komu saopštava da je prispelo 13 komada kolajni za prvaka ovog podsavaža.

U. O. rešava da se kolajne izdadu upravi SAND-a, radi raspodele svojim igračima.

Ujedno se upućuje blagajnik ovog podsavaža, da ove kolajne isplati, prema računima ovdašnjoj firmi Kramer A. I Drug.

23. Predlog I. sekretara, da se od današnjeg

dana zabrani svima članovima ovog podsavaža pa i privremenim, igra javnih utakmica bez sav. sudija, obzirom da se često dešavaju incidenti baš usled toga, što utakmicu ne vode sav. suci.

Nadalje predlaže, da se obavežu klubovi na traženje delegiranja sudija od ovdašnje Sekcije ZNS-a, preporučeni pošiljkama.

U. O. predlog prihvata u celosti i donosi zaključak prema komu se svima klubovima, bez razlike, zabranjuje odigranje javnih utakmica bez sav. sudija.

U. O. istovremeno donosi sledeći zaključak:

Od današnjeg dana klubovi imaju tražiti na svaku prij. i internac. utakmicu izravno od ovdašnje ZNS-a preporučeni dopisom sudiju na vođenje utakmica.

Ovakav zaključak morao se doneti iz razloga, što su neki klubovi tvrdili da su tražili delegiranje sudije, međutim ovdašnja Sekcija ZNS-a u opšte nije primila isti dopis, te je bilo nemoguće ustanoviti što se desilo sa onim dopisom koga je klub poslao Sekciji.

Ovo je jedini način kontrole, da se u buduće izbegnu ovakove žalbe ovdašnje Sekcije ZNS-a protivu klubova.

24. Prijava Sekcije ZNS-a protivu St. Kanjiškog AC-a, zbog netraženja sav. sudije na utakmicu dne 15. IX. t. g.

U. O. nakon sprovedenog izvidjaja donosi sledeću odluku:

Obustavlja se svaki daljnji postupak protiv St. Kanjiškog AC-a, pošto je dokazao, da je na odnosnu utakmicu tražio pismeno sav. sudiju od Sekcije iz Subotice.

25. Prijava ovdašnje Sekcije ZNS-a protivu Vrbaskog SC-a zbog netraženja sav. sudije na utakmicu dana 15. IX. t. g.

U. O. nakon sprovedenog izvidjaja donosi sledeću odluku:

Obustavlja se daljnji postupak protivu VSC-a. Razlozi:

Upr. Odb. konstatuje, da je VSC faktično odigrao jednu prij. utakmicu sa TAND-om, Torža, ali sa svojim juniorskim momčadi i to kao predigru pred prv. utakmicom S. K. Dulcis—Somb. Soko.

Iz ovih razloga valjalo je obustaviti svaki daljnji postupak protivu VSC-a o čemu se izveštava I. Sekcija u Subotici, 2. VSC putem služb. glasila znanja radi.

26. Predlog I. Sekretara, da se ovdašnji ŽAK suspenduje od daljnje funkcije, sve dok neudovolji pozivu podsavaža od 24. IX. t. g.

U. O. predlog prihvata i donosi sledeću odluku:

Suspenduje se ŽAK, Subotica sve dotle, dok ne udovolji pozivu ovog podsavaža od 24. IX. t. g. br. 148/929—30.

Razlozi:

Upr. Odbor morao je suspendovati ŽAK, Subotica, jer se nije odazvao niti na poziv služb. glasila ovog podsavaža od 19. VIII. 929. niti pak na poziv Upr. Odbora ovog podsavaža od 24. IX. t. g. br. 148/929. u predmetu izdanja igrača Roglić za ŽAK, Sombor.

27. Dopis JNS-a br. 648/928—29. od 18. IX. t. g. u komu nam dostavlja prepradjena pravila JNS-a na uvid.

U. O. uzima na znanje.

Segedinski s. r. I. sekretar.

SAKK

30. sz. Idtszma. Rogatska-Szlatina 1929.

Sämisch

- 1. d2—d4
- 2. c2—c4
- 3. Hg1—f3
- 4. Hb1—c3
- 5. Fc1—g5
- 6. e2—e3
- 7. Hf3—d2
- 8. Vd1—c2
- 9. Fg5×f6
- 10. Hd2×c4
- 11. 0—0
- 12. h2×c3
- 13. Ff1—d3
- 14. Hc4—c5
- 15. f2—f4
- 16. e3×d4
- 17. Bh1—e1
- 18. g2—g4
- 19. Be1—c3
- 20. Be3—h3
- 21. Kc1—b1
- 22. Fd3×g6
- 23. Bh8×h7
- 24. Kb1—a1
- 25. fadta.

Pirc

- d7—d5
- c7—c6
- Hg8—f6
- e7—e6
- Hf8—d7
- Vd8—a5
- Ff8—b4
- d5×c4
- Hd7×f6
- Va5—d6
- Fb4×c3
- 0—0
- c6—c5
- c5×d4
- h7—b5
- Fc8—b7
- Ba8—c8
- Vd5—d6
- g7—g6
- Vd6—a3×
- Hf6—d5
- f7×g6
- Hd5—e3+
- Fb7—e4

31. sz. Idtszma. Budapest 1929.

Rubinstein

- 1. d2—d4
- 2. c2—c4
- 3. Hb1—c3
- 4. Vd1—c2
- 5. c4×d5
- 6. a2—a3
- 7. Ve2×c3
- 8. Vc3—d3

Colle

- Hg8—f6
- e7—e6
- Ff8—b4
- d7—d5
- Vd8×d5
- Fb4×c3
- Hf6—e4
- Hf8—c6

9. Hg1—f3

- 10. d4×e5
- 11. Fc1—d2
- 12. Vd3×d2
- 13. Hf3×d2
- 14. Ba1—c-
- 15. e2—e3
- 16. Hd2—c4
- 17. Ff1×c4
- 18. Bc1—c3
- 19. Fc4—d3
- 20. Fd3—e2
- 21. Bh1—g1
- 22. f2—f4
- 23. Bg1—g3
- 24. Bc3—c5
- 25. Bg3—g5
- 26. Bg5—g3
- 27. h2×g3
- 28. Ke1—f2
- 29. Bc5×c6
- 30. Kf2—e1
- 31. Ke1—d2
- 32. Kd2—c3
- 33. Fe2—c4
- 34. a3—a4
- 35. f4×g5
- 36. b2—b3
- 37. Fc4—d3
- 38. a4—a5
- 39. a5×b6
- 40. Fd3—f1
- 41. Ff1—e2
- 42. b3—b4
- 43. Fg2—f1
- 44. Ff1—e2
- 45. Fe2—d1
- 46. Fd1—c2

e6—e5

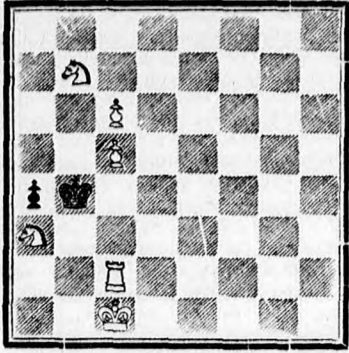
- Vd5—a5†
- Hc4×d2
- Va5×d2
- Hc6×e5
- Fc8—d7
- Fd7—c6
- Hc5×c4
- 0—0
- Bd8—d6
- Bh8—d8
- Fc6×g2
- Bd6—g6
- Fg2—e4
- Bd8—d6
- f7—f5
- h7—h6
- Bg6×g3
- Bd6—g6
- Bg6—c6
- Fc4×c6
- Kc8—d7
- Kd7—d6
- Fc6—e4
- c7—c5
- g7—g5
- h6×g5
- Fc4—d5
- Kd6—e5
- h7—b6
- a7×b6
- Fd5—e6
- h6—b5
- Fc6—d5
- c5—c4
- g5—g4
- Fc5—d3
- Ff3—e4

47. Világos feladta. A sötét király Fd3 után behatol.

57. sz. feladvány.

Eredeti.

Keresztes György-től, Brod.

Világos: Kc1, Bc2, Ha3 és b7, gyc6 és c5. (6 figura.)

Sötét: Kb4, gya4 (2 figura.) Világos indul és három lépésben mattol.

SAKKHIREK

A Rogatszka-Szlatinai sakkverseny befejeződött és amint már megírtuk Rubinstein biztos győzelmével végződött. A verseny meglepetése Flohr és különösen Pirc mesterek nagyszerű szereplése. Flohr a második helyet foglalta el, míg Pirc, Maróczy és Takácsal a III.—V. díjat osztotta, és ezzel az elismert internacionális mesterek közé küzdötte fel magát. Pirc teljes ményre osztatlan örömet keltett a jugoszláv sakkozók körében.

Dr. Aljechin és Bogoljubow között Heidelbergben tovább folyik a verseny a világbajnokságért amelynek legközelebbi állomása Berlin lesz. Dr. Aljechin továbbra is biztosan tartja kezében a vezetést.

„Monsieur Sztrezman“ a párisi panoptikumban

Séta a népszerű emberek Pantheonjában

Páris, október

Most fekete gyászszalagot tűznek annak a két mozdulatlan urnak a karjára, aki a naghoulevard egyik fényes pincéjében mereven áll már három hét óta. Ez a két ur: Briand és Snowden. A harmadik pirosposztagárcu, mozdulatlan ur, aki mellettük áll, ma már halott. De itt a ragyogó pincében őrajta nem változik semmi. Finomszövetű fekete szakettjén, amely megfeszül pocakján, egyetlen ránc sem támad. Arca megmarad mosolygónak, rózsaszínűen egészségesnek, szemek kéken és elevenen csillog, vaskos ujjai változatlanul szoritják az aktacsomót, amelynek felső lapján ez a felírás olvasható: »Locarno, Genève, La Haye...«

*

Meglátogattam ezt a három urat és a többiket is, akik most a legaktuálisabb szereplői a mai életnek. Három héttel ezelőtt rendezték át az ugynevezett Grévin-muzeum egyik nagytermét, ahonnan kiköltöztették az ellefejtett nagyságokat és azoknak csináltak helyet, akik ma legjobban érdeklők a párisiakat. Párisnak mindig vannak kedvencei, akiket ugyan nem vesznek tudatosan komolyan, de lelkesedni tudnak azért értük. A Grévin-muzeum, amely talán a világ legnagyobb és legmodernebb panoptikuma, a látványosságokon kívül pontos képet ad arról, hogy kik azok, akiket Páris szeret. A Grévin-be talán nehezebb bejutni, mint a Pantheon-ba. A Pantheon a nagyembereké, a Grévin pedig a népszerű embereké. S Párisban népszerűnek lenni majdnem nehezebb, mint nagygnak lenni.

A Grévin a népszerű emberek Pantheon-ja. Hogy Streseman népszerű volt Párisban, azt semmi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy bekerült a Grévin-muzeumba.

Más szóval: panoptikum-bábu lett belőle.

Ez a legmagasabb kitüntetés, amit Páris adhat egy idegennek. Bekerül az igazi népszerű emberek közé. Maurice Chevalier, Alain Gerbaud, a walesi herceg, Costes pilóta és a vizsgáló bíró előtt álló Landru mellé.

*

Belépni a Grévin-be, ez jelenti a találkozást a legnépszerűbb emberekkel. Legalább is a viaszkép-mással. Páris legforgalmasabb boulevardjáról nyílik a bejárat a panoptikumba. Reggeltől estig tódulnak a párisiak és az idegenek a földalatti muzeumba, hogy lássák az ujjalalkított nagytermet és üdvözöljék Páris legujabb kitüntettéit. Több ember fordul meg itt naponta, mint az Invalides-ben, Napoleon sírjánál.

A díszhelyet a nagyteremben, a népszerű emberek termében egy vörös bársonnyal tapétázott nagy páholy kapta. A páholy fölött aranyozott betűk villognak és hirdetik: PAX!

A hági konferencia békés befejezése alkalmából nyitották meg ezt a főpályt a három békeangyal

Az 55. számú feladványunk helyes megjelölése: VII—b1!

Helyesen feltették meg: Igalis Igalits Szvetozár Szubotica, Kucsera Károly B.-Topola, Nonenmacher Jenő Noviszad, Herskovits József B.-Palánka, Kecskés János Szt.-Kanizsa, Halász István Martonos, Sztojanovics István Vrsac, Breznjak János Szubotica, Gloser Vilmos Beograd, Nagy Herminka Mall-Idjos, Goldmann Lajos Noviszad és Farkas Balázs Szt. Kanizsa.

A könyvjutalmat Sztojanovics István, Vrsac nyerte.

*

ÜZENETEK

Keresztes György, Brod. A beküldött feladványokat felhasználjuk — sőt amint látja már fel is használtuk az egyiket. A létra rendszerrel azért szakítottunk, mert nem vált be. U. i. egy megfelelő 4—5 barátjának is leadta a helyes megjelölést és így anélkül, hogy ő maga hátrányba került volna, illetéktelen előnyhöz jutatta a barátait.

Halász István, Martonos. Ismételt reklamátkuk a kiadói hivatalban és a könyvet feltétlenül meg fogja kapni.

Kemenes János, Vel.-Beckerek. A B. N. sakkrovatának megszerzése végett forduljon a kiadói hivatalhoz ahol ebbeli kívánására pontos választ fog kapni.

F. J. Cuzs. Sakk analifabáknak nem áll jól az írónia: b7 sötét gyalog nem üthet c8-ra, mert hiszen annyira még nem modernizálták a sakkjátékot, hogy a gyalogokkal visszafelé is lehessen menni és ha a Fide (a sakkozók világszövetsége) el is fogadna egy az Ön részéről beérkező ilyen indítványt, a b7 sötét gyalog még akkor sem üthetne c8-ra, mert az eredeti helyénél még hátrább nem lehet a figurákat állítani. A b7 gyalog csak előre mehet b6, b5, b4 stb. mezőkre. Másirányú kérdéseire pedig a válaszom: 1. E rovat vezetője sehol sem szerzett diplomát. 2. Játsszani pedig a mai sakkszabályok szerint játszik. 3. A tudatlanság nem szégyen a sakkjátékban kár vele kérkedni.

piros barátságos arcát. Az apa pedig kézenfogja a fiát és vezeti tovább a népszerű emberek Pantheon-jában.

*

»Monsieur Sztrezman« társasága Briand-on és Snowden-en kívül a pápa, aki teljes díszben trónusán ül. Körülötte a biborosok és Gasparril államtitkár. Frappáns tencelával a pápai trónussal szemben állítottak egy cvikkeres és szakettes urat, aki merően néz a pápára és gunyosan nevet. Ez az ur Action Française-t tartja a kezében, azt a lapot, amelynek olvasását a pápa megtiltotta minden katolikusnak. Az indexre tett lappal tüntet ur: Léon Daudet, aki csak itt látható a Grévin-ben, mert még mindig emigrációban él...

Egy oszlopnak támaszkodva nevet Maurice Chevalier, Páris kedven éneke. Külön díszpályában áll egy vidám frakkos ur széles vörös szalaggal a mellén: Doumergue köztársasági elnök.

Páris legujabb hőse, Alain Gerbaud, aki öt évig egyedül bolygott a tengereken kis jachtjával, szintén egyik újdonsága a Grévin-nek. Néhány nappal ezelőtt Páris lázasan ünnepelte a tenger magányos hajósát, aki jachtjával feljött a Szajna és bemutatózott a partokon tomboló párisiaknak. Itt a panoptikumban is sok nézője van Alain Gerbaudnak, aki ép egy sziget előtt halad el. A parton két félig meztelen fiatal maláj nő pengeti a bendzsót és bűvös szírmosollyal hívogatja Alaint. A tenger vándora azonban, mint Odisszeusz elfordítja a fejét a csábító fekete nőktől s a tenger távoli horizontja felé mutat...

S itt van a spanyol király, aki fontos államügyekről tárgyal Primo de Riverával, Landru, a borzas kékszakáll, két rendőr között áll a vizsgáló bíró előtt, Hanau asszony, a Gazette du Franc család igazgatója a hörtömbben és a walesi herceg skót nemzeti viselethez, golfütővel a kezében... És lejjebb a föld alatt szövevényes folyosók, ahol meglevenednek a forradalom véres eseményei, Napoleon életének mozzanatai és az első keresztények szenvedései. Ez már a mult riktó tulzáisaival. Az igazi muzeum a nagyterem, ahol talán egy árnyalattal mégis halványabb lett »Monsieur Sztrezman« mosolygó, pirosposztagos viaszarca.

*

A Grévin látogatóit most bizonyára hosszabb ideig állnak a »Sztrezman ur« előtt, akiről sok francia apa mondja majd fiának:

— A békét akarta. Tisztességes ember volt...

Náthás beszélőfilmszínészeket kérünk!

Bizonyára emlékeznek még rá: mikor a filmgyártás nekilendült, az első időben sztárok kizárólag csak gyönyörű szép nők és gyönyörű szál legények lehettek. A filmdrámák hősei eszményi szépségek voltak, tényéspéldányok, a film jó darabig nem is ismert el más fajta lényt. Aztán az amerikaiak ráeszméltek a csunya emberre. A romantikus korszakot felváltotta egy szinte már tulzába vitt naturalizmus. Tipusokat vettek elő. A kalandor filmekben valódi rablók szerepeltek, egyenesen a Sing-Sing-ből szerződöttetve, a szalon cowboyt felváltotta a preri tényleges hőse, akit egyenesen a gulya mellől cipelték a stúdióba, ha ház-mester lány kellett, ha ucca anygala, ha nőcsábász: csupa eredeti típust tartottak raktáron. Nincs az a maszk, amely tökéletesebb lenne az életnél. Ezeket a figurákat aztán hedresszizozták, akár a kerékpározó tigriseket, majmokat, elefántokat és egészen ügyes, élvezhető filmszínészeket faragtak belőlük. Az egész vonalon jöttek a csunya, még az eszményi szépségű gyerekek helyébe is a híres kócos, szeplős kölyköket rakták.

A fejlődés törvényei alól a beszélő film sem szabadul. Szüzséje husz évvel esett vissza. Ha nem beszélne, zenéne: elfutnánk tőle. Egyenesen kísérteties. Egyelőre semmi köze a való élethez. Témájában és hangjában egyaránt természetellenes. Steril térben beszélgetik a színészt, minden normális, megszokott külső zajtól féltékenyen elzárva. Természetesen a sztárnak gyönyörű hangja van, egy énekenemőn: ha nem: méhet... A színész, aki például pincért, vagy egy gyűrött matrót, vagy bankhivatalnokot játszik, olyan hanggal kell hogy rendelkezze, mint Caruso, különben nem használhatják. A filmek aztán ilyenek is: bűbajos nők, paszirták trillának, csicseregnek itt felváltva a him kanárikkal, akik fütyürésznek, csattognak, sóhajtoznak és epednek a vásznon.

Rémes.

Arról teljesen megfeledkezett a rendező, a rendező, hogy a hétköznapi életben aránylag kevesen járnak énekiskolába, hogy a kocsmáros nem okvetlenül készült tenoristának, a szalámi ügynök, a varroda gyöngye csak ritkán lépnek fel az operában... hogy az életben — künn persze és nem a stúdió a gyalágyult elképzelése szerinti papirmassé világban — rosszhangu, rekedt, náthás és krágógó emberek szaladgálnak az uccán, csunya, kövér, hangos nénik és bácsik, bottülek és szuszogók, akik még sohasem vágják ki a magas cét...

számdra, akiről csak a szárny hiányzik. Briand, gyűrött, kitérdesedett nadrágú fekete ruhában, ragyogó fehér gallérral, haboszsürke selyemnyakkendővel görnyedten áll a páholyban és barátságosan néz a mellett álló kopasz, széles koponyájú urra, akin kifogástalan szakett van, gondosan vasalt nadrág, mellényén nehéz arany óralánc csüng. Ez az ur Stresemann, békeaktákkal a hóna alatt, egészséges puíók arccal, derűs mosolygással. Egyik kezében tartja a béke fontos biztosítékait, a különböző írásokat, másik kezében pedig nadrágzsebébe helyeszi. A harmadik ur is békésen néz, de szája körül valami gunyos mosolygás halvány vonala látszik. Meggyfabotra támaszkodik ez a cingár, szabálytalan fejalkatu ur: Snowden.

Briand is, Snowden is Stresemannra néz, aki a legtermetesebb közöttük és a legégségesebb, legerősebb. Briand arszíne pergamentszerűen halvány, Snowdené mint a hamu. Stresemann arca pedig szög az erőből, egészségtől és vidámságtól. S ép ő dönt ki a legkorábban a békeangyalok közül...

*

— Ah, monsieur Stresemann... — szólal meg egy apa mellett, aki kézenfogva vezeti a teremben kurtanadrágos kistfiát.

Igy mondja: Sztrezman... monsieur Sztrezman... és magyarázza a fiának:

— Azt ott ismered... Briand ur, a miniszterelnök. Tanuld meg, hogy nagyon derék ember és szereti a hazáját. Ez a kopasz itt Sztrezman ur. Német, de nem baj. Jót akar Franciaország és a saját hazájának is. Amíg ez az ur él, fiam, jegyezd meg magadnak, nem lesz új háború Franciaország és Németország között. Ő a békét akarja és odahaza a honfitársai hallgatnak a szavára. Kopasz, de nagyon okos ember. És tisztességes....

A fiu elgondolkozik. Hallgat egy percig, aztán így szól az apjához:

— Mondd papa, ez a Sztrezman ur német?

Az apa bosszusan rákiált a fiára:

— Most magyaráztam el! Nem értetted meg?

— De értem, értem — tiltakozott a fiu. — Csak-hogy azt nem értem, hogy ha német, hát akkor hogy tehetted ide Briand ur mellé?...

Az apa még dühösebb. Előlről magyarázza, hogy Briand ur barátja Stresemannnak. És ezzel végzi:

— Nem számít, hogy német. Tisztességes ember...

Többen hallották az atyát oktatást s most ketten közbe is szólnak:

— Nemcsak tisztességes, hanem Franciaország barátja, — mondja az egyik.

— Ne felejtse el, hogy a béke nagyrészt az ő érdeme. Csak a békéért dolgozik, — jegyzi meg a másik.

A fiu hallgat és sokáig nézi »Monsieur Sztrezman«

GYORSFÉNYKÉP

Robinsonok a rendőrségen

Most már visszavonhatatlanul és végérvényesen győzött az ősz: Itt van a levegőben, az időben, a vérben és a lélekben, gesztenyében és meleg übercigerekben, könnyű náthában és bus tangókban. Megérkezett és lejelentkezett a paloták házmeisterénél és kint a külvárosokban. Bedobott mindenrovára egy gyűrött és eltorzult levelet, amelyre a bánat barna betűivel van ráírva a neve. Ősz.

Most itt sétál az uccákon, rátelepszik a szépaszszonyok bundáira és vacogtatja a bőrüket. Ott van az inasgyerekek elkéült száján, a szegényember elboruló szemében, a fák síró hegyén és a házak csurgó ereszein. Mellettünk ugrál az uccán, a szemünkbe kelés és nevet. A szamovárak gőzében és a cukrászdák díszkrét sarkaiban is ott van, és őt lehet látni áruháiban a perifériákon is, amint a rozott tetőkkel viaskodik. A hazátlan bitangok, kitagadottak, elűzöttek, megzavartak, vándorok, koldusok, betegek, családottak, szerelmesek reszketnek előtte. Kegyelem ősz, csak még egy percre kegyelem, a hazátlanok még nincs hazája, a kitagadottak még nem fogadta be hajlék, a vándor még nem élt a célhoz, a koldusnak még nincs kenyere, a betegnek még fáj a tüdije, a családost még nem váltotta föl öröm, a szerelmesnek még sok csókja van.

Hiába...

*

A kis világcsavargókat is elérte az ősz. A rendőrségi folyosón az egyik rendőrkapitány szobája előtt két vacogó kis suhanc állt. A fogdából vezették elő őket és a kihallgatásra vártak. Tizenöt évesek lehetnek és a bűnük, hogy megszöktek hazulról és nekivágtak a nagyvilágnak. Mikor elindultak még meleg volt és vékonyka testükön egy árnyalattal vékonyabb kabát lötyögött. Hónuk alatt kis batyut szorongattak és ebben a netto félkilos csomagban van elraktározva az expedíció minden felszerelése.

Kis Kolombuszok...

Nekivágtak a nagyvilágnak cél és szándék nélkül, nem ilesztették meg őket a kilométerek, sem az isme-

relenség mumusa. Lindberg se félt, mikor elindult a vad Oceánra, a két szabólnast se riasztotta meg a távolság.

Most a végtelenség végére pontot tett az ősz és a rendőrség. Itt állnak és dideregnek a kis hajótöröttek. Merész két fickó, imponáló a nyugalmuk, egyiket Milosnak hívják, szerb gyerek, a másik Pál magyar, kéz a kézben szöktek meg a mülhelyből és Becskerekőtől Szuboticáig száz kalandon mentek át.

- Miért szöktetek meg?
- Csak, nem szeretjük a szabóságot.
- Hova akartatok menni?
- Hamburgba.
- Miért éppen oda?
- Onnan ki lehet menni Amerikába.
- Hogyan?
- Mint hajóinasok.

Pál és Milos, mintha csak a Robinson-ból lépnének elő. Tévedés azonban azt hinni, hogy minden előkészület nélkül indultak el a nagy utra.

— Fel vagyunk szerelve a technika minden vivmányával — mondja büszkén a kis Milos, — aki két gimnáziumot végzett.

A belső zsebéből előkotorász egy vászonba csavart, ócska szakadozott térképet. A gimnáziumi atlaszból tépte ki.

— Ez Európa térképe, tessék megnézni.

Igen, igaz, Európa térképe dióhéjban. Az országok akkorák rajta, mint egy tizparás, Becskerek nincs is rajta így hát egy képzelt pontból tintaceruzával

meghúzták az utrányt jelző vonalat.

Budapest—Bécs—Berlin—Hamburg

Egész Európán átvonul a tintaceruzavonal, amely azonban Szuboticán hirtelen megszakadt.

— Iránytűnk is van!

Előkerül az iránytű, amelyről első látásra megállapítható, hogy nem működik, mert csak óradisz. Sebaj, egész jó irányba haladtak enélkül is. A batyuból ezután még a következő felszerelések kerültek elő:

Cirkli, centiméter, két tucat varrótű, kréta, homokóra, bicika, kis ráspoly, két doboz gyufa, nagyító, vilnyilámpa négy elemmel, tíz méter drót...

— És minek ez a nagy felszerelés?

— Ha esetleg kivetődünk egy szigetre...

A modern Robinsonok, nem fognak vesződni azon a szigeten tűzcsinálással ezért a gyufa a csomagban. Jelzem minden vászonba van csavarva, hogy hajótöréskor a víz meg ne ártsen nekik. A vászon persze fehérenmívászon, de ők — praktikusok — befagyzták és így vízhatlanná tették.

Becskerekőtől Szuboticáig részben vonaton részben gyalog jöttek. Pontos naplót vezettek az utról, az időjárásról és a tapasztalatokról. A légköri viszonyok azonban nem kedveztek. Szép időben a kukoricásokban és szőlőkben aludtak, de ahogy hidegre fordult az idő bejöttek a városba.

— Itt akartuk megvárni a tavaszt — mondja Pál — és akkor indultunk volna tovább, de a rendőr megfogott.

— Hol?

— Kukucsáltunk be a kávéházba, ahol a táncosnők vannak és jött a rendőr, nem bírtunk menekülni, mert nagyon néztünk be...

Most minden rendben van. Az iránytű hazafelé mutat és már el is ment a távirat az aggódó szülőknek, hogy jöjjenek el a csemetéikért. A »műszereket« elkobozták a naplóval együtt, amelybe az utolsó előtti napon a következőket jegyezte be a becskerekői Robinson:

— A szélesség és hosszúság ismeretlen foka alatt megvünk. Előttünk préri terül el. Szőlővel táplálkozunk. Milos hasmenést kapott, ezért lassan haladunk előre...

Sebaj, visszafelé gyorsabban fognak haladni.

(sz.)

KOSS-FÉLE

MAGÁN TAN. ÉS NEVELŐINTÉZET FIATLÁNYOK RÉSZÉRE

KLAGENFURT, VILLACHERRING 39.

Egészséges fekvés. — Iskolai tantárgyak. — Nyelvek, zene. — Háztartási iskola

A csillagos homloku leány

— Kis regény —

Írta: TERESCSÉNYI GYÖRGY

Ekkor már tudtam, hogy nem érhetem utol. Néhány merész bestia a lábikráim felé kapott, nadrágom szelét is lehasították... itt-ott félrebillették a függönyök az ablakokon, világosságok gyulladtak fel, abba kellett hagynom az üldözést.

Lihegve állottam meg, a kutyák szempillantás alatt körülfogtak, de nem támadtak többé, csak undorító kitarással üvöltöztek. Olyan dühös voltam már ekkor, hogy nadrágzsebemhez kaptam a revolverért. Le szerettem volna teríteni közülük néhányat, de hátam megett kivágódott egy ablak, torzonborz férfifej nézett ki rajta, az ágyból ugorhatott ki a lármára.

— Mi az, ki jár itt?

— Semmi, semmi, kutyák szalasztottak meg, hazafelé igyekszem.

— Részeg, — dörmögött a fej és megint becsapta az ablakot.

Amennyire tudtam, nyugodtan indultam vissza a kocsimhoz. Az ebek, minthogy rájuk sem hederítettem, alábbadták a hangot, egyenként sompolyogtak el, de vonításukat még sokáig hallottam, akkor éjszaka...

A kocsi még mindig ott ült a bakon, pipáját szívtá. Hogy egyedül látott, meglepődve érdeklődött:

— Hát a kis nagyság?

— Semmi... nem akart velem jönni... a nővéremhez szállott... nem fontos, menjünk...

— Nono, — mordult rosszalólag és a lovak közé csapott.

*

— Mi történt veled? — Fel vagy dulva egészen, a hajad csapzott, reszketsz, — fogadott nagybátyám a kellemes hőmérsékletű szobában, — reggelre vártalak, beszélsz... csak sincsen komoly bajod?

— Nem, nem... a vihar és az eső — elfelejtettem táviratozni... az idegesség miatt van, hiszen tudod, bocsáss meg...

— Na, csak pihenj most le, majd holnap beszélgetünk.

A nővel való kalandomról sem akkor hajnalban sem később nem szóltam neki. Mérhetetlenül szégyeltem magam.

A következő napok alatt valósággal kinzott a lelkiismeret furdalás.

— Alávaló dolog volt annak a szegény, védtelen nőnek megrohanása. Hogy is vetemedhettem ilyen ocsmányságra... Jóvá kell tenni, de hogyan?...

Felkutatam utána az egész kisvárost, leirtam alakját a társaságokban, nagybátyám előtt, kijártam a déli korzóra, fürkésztem, kérdezősködtem, hiába... Érthetetlen volt, de nem ismerkedtem sehoh, pedig abban a kisvárosban igazán nem maradhatott elrejtözve egy csinos idegen leány. Végső kétségbeesésemben apróhírdetést adtam le a helyi lapban, kérve, hogy adjon életjelet. Egy hétre rá megjött a válasz. A levélben egy másik, távoli postaállomás bélyegzőjét betűztem ki, pár sor volt mindössze.

»Kedves megmentőm!

Köszönöm szíves érdeklődését és mert tudom, hogy most nyugtalan, azért írok. Én már akkor este megértettem és megbocsájtottam. Változatlan hálával és nagybecsüléssel gondolok Magára, sajnós, hogy így kellett elválnunk. Hiszem, hogy még találkozunk az életben. Margit.

Sem cím, sem teljes név, sem más közelebbi meghatározás.

Nagyon bosszantott az eset, főleg azért, mert nem tehettem jóvá hibámat és mert nem tudott elnyugodni szívemben a sejtés, hogy ez a nő komoly érzelmekkel van irántam. Kíéreztem levélből, a félnék és szemérmes tartózkodásból, hogy nem akarja felfedni inkognitóját, mert újabb sértésektől, kötelező fellángolástól tart. Úgy lehet, meg akarta várni lehiggadásomat, de fenmaradt az az eshetőség is, hogy nem rendelkezik szabadon érzelmeivel, hogy vőlegénye van, esetleg fiatal asszony, hiszen minderről nem tudtam biztosat az első találkozás alkalmával.

Annnyira szívemre vettem a dolgot, hogy megszakítottam nagybátyámmal való időzésemet is. Felvettem magam egy szanatóriumba, ahol kegyetlenül meggyötörték a hidegvizkúrával.

Végre is a munka, hivatásom és az idő keztek elhomályosítani lelkemben a fatális találkozás emlékét. Valósággal bemenekültem a minél szétagazóbb elfoglaltságba. Akkoriban történt, hogy egy nagyarányu hidépítéshez társultam. Kockázatos vállalkozás volt, minden energiámat, munkakészségemet latba kellett vetni, hogy sikeresen befejezhessem, különben mindenem eluszott volna. Egy álló esztendeig tartó, emberfeletti munka volt, de sikerült. Ez alatt az egy év

alatt végleg szakítottam menyasszonyommal, alig kötöttem új ismeretséget, de már csak igen ritkán jutott eszembe a csillagos homloku leány.

A hidépítés befejezése után hosszabb külföldi utra rándultam. Hazatérőben egy csendes, vidéki állomáson veszteltem a vonatomból. Valami csatlakozást vártunk és én megnyugodva sétálgattam a nyárutó kellemes napragyogásában a vadszőlővel befutott peron lugasa előtt.

Egyszerre csak a hátam mögött csengő nő hang szöllított néven.

— Gerenday!

Abban a pillanatban megismertem a hangjáról.

Csakugyan ő volt. Hőfehér ruhában, arca majd kicsattant az egészségtől, szemét a viszontlátás váratlan öröme fátyolozta el, nagyon szép volt, de teltebb, asszonyosabb. Karjai között a pályától pólójában édes, pufók csecsemőarc hunyorgott... Hirtelen mozdulattal felém nyújtotta a gyermeket rejtető csomagot és édesen felkacagott:

— Fogja! — és karjaim közé téve a pólját csacsogni, magyarázkodni kezdett a fiatal asszonyok, túláradó, megdondolatlán örömeivel:

— Hát igen, asszony vagyok és boldog... Másfél év óta... az uram tanító itt a községben, derék, jóra való ember és szeret... Amint láthatja...

— Margit, — robbant fel szívemben az emlék és akkor tisztán, döbbenetesen és látomás-szerűen éreztem meg, hogy tulajdonképpen az első pillanatban szerettem már őt, szerettem még most is, amikor már mindennek vége és amikor újra, szinte katasztrófális végzettségűséggel összeütköztettem vele a sorsom. Megint állomáson, utazás közben, a véletlen merő szeszélyéből egymásfelé igazított utak keresztezésén...

A csatlakozó vonatra várt, amely hazavitte az urához. Már jelzett is a felső állomás kolompja, a pernonon megélnékül a járás-kelés. Nekem is be kellett szállanom. Bucsuztunk.

— De most csak megadja a címét és megen-gedi, hogy meglátogassam...

— Oh, hogye, hogye, — vette vissza karjaimból a gyermeket, — Sárreiti tanítói rezidencia, persze amolyan szegényes hajlék. Szeretem és megszoktam már, akad benne dolgom elég...

(Folyt. köv.)

